

LA SOSTENIBILITAT ENTRA AL CORE BUSINESS DE LA BANCA ANDORRANA

La sostenibilitat s'ha convertit en un signe d'identitat dels nostres temps. La preservació del medi ambient, la lluita contra el canvi climàtic i l'assoliment d'un desenvolupament social i econòmic més equitatiu i racional han esdevingut una preocupació col·lectiva. Avui en dia, més que mai, la preocupació per la sostenibilitat es veu com una tendència imparable, i més encara després de viure una crisi sanitària sense precedents, que ha reforçat la necessitat d'apostar per un desenvolupament sostenible per afrontar el futur amb garanties. Com en tots els àmbits de la societat, el sector bancari andorrà ha situat el concepte de la sostenibilitat, entesa no només com un concepte lligat a la preservació del medi ambient sinó també com la necessitat d'actuar de manera responsable en tots els àmbits d'actuació de l'empresa, entre els seus eixos estratègics.

La contribució de la banca andorrana a un desenvolupament més sostenible i equilibrat del món no és nova. Va lligada a la seva voluntat històrica de retornar a la societat una part dels seus beneficis en forma de suport social, una missió que és present des del naixement dels bancs i que fa una vintena d'anys es va començar a canalitzar a través del terme Responsabilitat Social Corporativa (RSC). Per RSC s'entén la integració voluntària en la gestió d'una organització de les preocupacions socials, laborals, mediambientals i de respecte pels drets humans que afecten els seus

grups d'interès. És l'estratègia per la qual les empreses es responsabilitzen dels impactes que tenen les seves accions, i a Andorra, un dels sectors pioners en aquest model de gestió ha estat precisament el bancari, per les seves importants dimensions i per la seva projecció internacional.

En els últims anys s'ha desenvolupat un model més avançat de responsabilitat social corporativa basat en les polítiques ASG (Ambientals, Socials i de Governança), més conegudes com a ESG, segons les seves sigles en anglès. Es tracta d'un nou enfocament que sorgeix per facilitar al sector financer les decisions d'inversió sostenible, incidint en el bon funcionament intern de les empreses i en el seu desenvolupament sostenible. Així, a banda de les accions que des de sempre s'han promogut en matèria social, primer, i ambiental, posteriorment, la banca ha anat incorporant dins dels seus processos interns els criteris de govern corporatiu, que tenen en compte l'aplicació de codis interns d'ètica i bona conducta, la independència i transparència dels òrgans directius, el compliment de la igualtat de gènere en els organigrames i els salaris, etc. En aquest aspecte, darrerament s'han fet molts avenços en l'adaptació de la normativa bancària als estàndards europeus de lluita contra el blanqueig, la transparència i el bon govern, i s'està a punt d'assolir un nou pas en matèria de protecció de l'inversor amb l'adopció de la normativa MiFID II.

Inversions en RSC que ronden el 6% dels beneficis

Durant el 2019, les cinc entitats bancàries del Principat han destinat més de 5 milions d'euros a RSC, **una xifra que representa al voltant del 6% dels beneficis**. D'entre totes les accions, les més visibles i les que tenen una trajectòria més important són les **socials**, a través de les contribucions en àmbits com el cultural, l'esportiu, el de la salut, el formatiu o el de suport al teixit empresarial. De fet, és gràcies a la banca que s'han pogut tirar endavant des de grans esdeveniments que han portat el nom d'Andorra més enllà de les nostres fronteres, fins a iniciatives d'entitats que promouen hàbits saludables, la lluita contra malalties com el càncer, l'esport de base o l'ajuda als col·lectius més desfavorits, entre molts d'altres tipus de patrocinis. Aportacions, totes elles, que contribueixen al benestar social de la comunitat i alhora aporten a l'entitat un benefici indirecte pel fet de reforçar la seva vinculació amb el país. A més, les entitats bancàries andorranes han estat històricament al darrere de la creació de diverses fundacions i entitats sense ànim de lucre com Unicef Andorra o el Patronat de Dames de Meritxell.

La banca andorrana també ha fet molt camí en matèria **mediambiental**, malgrat ser un sector que té un impacte relativament petit en aquest àmbit en comparació amb d'altres tipus d'indústries més contaminants. Any rere any, els bancs han aplicat mesures per optimitzar al màxim els seus consums d'energia, aigua, plàstics o paper, per reduir les emissions de CO², i fins i tot hi ha alguna entitat que compta amb el seu propi sistema de gestió ambiental. També s'han

endegat iniciatives destinades a calcular les petjades de carboni dels bancs i a compensar-les mitjançant el finançament de projectes sostenibles internacionals.

Així, paral·lelament a les accions de gestió interna que s'impulsen en el vessant mediambiental, els bancs andorrans donen suport a projectes relacionats amb la mobilitat sostenible o l'eficiència energètica, tot i que, de moment, són poques les iniciatives sostenibles que sorgeixen al país. Esperen, però, que a curt termini la situació canviï gràcies al canvi de mentalitat social que s'està notant globalment, com també gràcies a les estratègies que el Govern d'Andorra i Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) volen impulsar en matèria de diversificació energètica i d'energies renovables.

L'àmbit on més pot contribuir el sector és en el de les inversions socialment responsables

Des de fa anys, alguns dels bancs del país ja recullen tota l'activitat en matèria de responsabilitat social corporativa en el que s'anomena un informe no financer. Tot i que a Andorra, a diferència del que s'està aplicant a escala de la Unió Europea, aquests informes no són encara obligatoris ni tampoc hi ha el deure que siguin auditats, algunes entitats han optat per avançar-se a la normativa i informar públicament dels seus impactes econòmics, ambientals i socials, seguint, a més, els estàndards internacionals que marca la Global Reporting Initiative (GRI), un organisme independent que treballa en coordinació amb les Nacions Unides. Alguna entitat, a més, ha volgut fer un pas més en favor de la transparència i ha començat a elaborar informes integrats, que presenten una imatge completa del seu context, la gestió dels riscos ESG i les estratègies que permeten que el banc pugui crear valor afegit. Els informes integrats han de seguir les directrius de l'International Integrated Reporting Committee (IIRC).

Canalitzar el capital dels clients cap a projectes sostenibles

Els consells d'administració dels bancs del Principat, seguint la tendència internacional i les demandes d'una societat cada cop més conscienciada, s'han començat a plantejar la necessitat d'anar més enllà en les seves estratègies de sostenibilitat i a tractar aquest aspecte d'una manera més global. Així, la voluntat és vetllar per la sostenibilitat, no només a través de l'RSC i des dels processos interns de les entitats, sinó també *des del seu core business*, és a dir, des de l'activitat mateixa de gestió d'estalvi i d'inversió.

Les primeres iniciatives per lligar el concepte de la sostenibilitat amb el negoci bancari tenen a veure amb la creació de productes com ara préstecs preferents per adquirir vehicles elèctrics o per a la rehabilitació d'edificis, tot i que el seu impacte és encara limitat. On sí hi ha molt de camp per recórrer, en canvi, és en l'àmbit de les inversions sostenibles. Els responsables del sector afirmen que la millor manera que tenen els bancs per contribuir a dibuixar un món més sostenible és **"canalitzant el capital dels nostres clients cap a aquells projectes sostenibles que existeixen en l'economia global"**. Parlen d'economia global, i no local, tenint en compte les dimensions del país, que dificulten que Andorra pugui tenir companyies cotitzades. I hi veuen un potencial molt gran, ja que si poden anar conscienciant els inversors andorrans en aquest sentit, es pot aconseguir una "gran transformació empresarial i social".

Fa ja uns 10 anys que la banca andorrana va començar a endinsar-se en el terreny de la inversió socialment

responsable (ISR), un enfocament d'inversió que incorpora factors mediambientals, socials i de govern corporatiu (els criteris ESG anteriorment mencionats) en les decisions d'inversió amb l'objectiu de generar rendiments sostenibles a llarg termini. I ho ha anat fent ja sigui amb la gestió de carteres personalitzades sota aquests criteris, amb la creació de productes estructurats lligats a temàtiques sostenibles, oferint fons sostenibles de gestores internacionals amb les quals col·laboren, o amb fons d'inversió 100% sostenibles creats des d'Andorra -gran part dels quals han aparegut els darrers tres anys.

En un primer moment, aquest tipus d'inversions es gestionaven amb criteris excloents, és a dir, descartant companyies amb males pràctiques ambientals, socials, ètiques o d'explotació laboral, com pot ser el sector armamentístic. El sistema ha anat evolucionant i actualment es basa en els criteris ESG, que són més globals i més oberts, perquè poden incloure empreses de sectors específics però que acreditin bones pràctiques mediambientals, socials i de bon govern i, per tant, aporten un valor afegit important. En aquest sentit, l'inversor que opta per aquest tipus de companyies ja no ha de sacrificar rendiment, al contrari: s'està constatant que el rendiment dels fons sostenibles és equiparable al dels fons convencionals¹, i que fins i tot mitiguen més riscos, perquè els seus processos interns s'analitzen molt bé.

El darrer gran pas que ha fet la major part dels bancs andorrans ha estat el llançament de **fons d'inversió propis gestionats exclusivament sota aquests criteris**. L'aposta per aquest tipus de productes té un doble motiu: donar resposta a la sensibilitat creixent que s'observa entre els clients, sobretot els més joves, i complir amb la voluntat de les entitats de potenciar les seves estratègies de sostenibilitat, en aquest cas afavorint les companyies que hi aposten decididament. A més, els fons d'inversió permeten fer accessible la ISR al màxim de clients possible, ja que es passa de disposar de productes a demanda i exclusius per a grans patrimonis, a opcions sense un mínim de capital que donen cabuda al petit inversor. Mitjançant aquests fons es pot invertir en companyies d'arreu del món acreditades com a socialment responsables, ja sigui a través de la renda variable o bé a través de productes com els bons verds -que estan tenint molt èxit a escala europea per diversificar les carteres dels grans

fons d'inversió i de pensions-, en el que s'anomena *impact investment*, és a dir, inversions que busquen un retorn social i mediambiental, o els microfinançaments a mercats emergents. Alguns d'aquests fons, a més, ofereixen un doble impacte: permeten que el client guanyi diners a través de la inversió sostenible i, alhora, destinen una part de les comissions de gestió a projectes socials o a entitats solidàries d'Andorra.

1. Fons Monetari Internacional (FMI) (Octubre de 2020) *Sustainable Finance: looking farther*. Capítol 6 del *Global Financial Stability Report* (GFSR). Recuperat de <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2019/10/01/global-financial-stability-report-october-2019#Chapter6>

Una tendència imparable

Tot i que a Andorra, per una qüestió d'economia d'escala, la demanda d'inversió socialment responsable encara no és gaire elevada entre els clients particulars, el que està clar és que la tendència a escala internacional és imparable. Segons el darrer *Global Sustainable Investment Review*², el 2018 la inversió sostenible en els cinc grans mercats mundials havia crescut un 34% en dos anys, arribant als 30,7 bilions de dòlars. Això vol dir que un 26% dels actius gestionats a escala mundial ho són sota criteris sostenibles, un percentatge que en el cas d'Europa arriba ja fins al 50%.

A més, hi ha gestores de fons mundialment conegudes que han anunciat la reorientació de tots els seus productes cap a inversions més sostenibles, descartant les companyies que apostin pels combustibles fòssils o que suposin un alt risc per al clima. També les Nacions Unides estan promovent l'adhesió als Principis per a la Inversió Responsable (PRI)³, un projecte global per aconseguir que el sistema financer tingui més en compte els criteris ESG en els seus processos i en les decisions d'inversió. Com no pot ser de cap altra manera, la banca andorrana també segueix els criteris d'inversió sostenible que fixen aquests principis i les gestores de fons d'algunes entitats ja s'hi han adherit. La subscripció als PRI implica la incorporació dels criteris de responsabilitat en totes les decisions d'inversió, i l'establiment de procediments de control exhaustius per garantir el seu compliment.

En el mateix sentit, la Comissió Europea ha aprovat, el 2018, un pla d'acció sobre finances sostenibles per a una economia més ecològica i més neta⁴. El document

aspira a aconseguir que el sector financer tingui més en compte la sostenibilitat en les inversions i que hi hagi més finançament per a projectes a favor del medi ambient. Entre les mesures que inclou hi ha l'augment de la transparència en els informes corporatius per millorar la informació que arriba als inversors, i l'establiment d'un **sistema de classificació unificat per a les finances sostenibles**. Aquest darrer aspecte és important perquè posaria fi a un dels problemes amb què es troben els gestors d'inversions: la necessitat de disposar de metodologies comunes per determinar si una inversió compleix els criteris ESG. Per mitigar aquesta mancança, la banca andorrana té el suport de les bases de dades i les eines de control de riscos i de gestió d'inversions que ofereixen les gestores internacionals amb les quals col·labora, així com els índex de sostenibilitat que elaboren alguns mercats borsaris i agències de qualificació. Els bancs del país tenen clar que cal dedicar tots els esforços a poder distingir entre les empreses o inversions realment sostenibles de les tècniques de *greenwashing*, que s'utilitzen per promoure la percepció que un producte o les polítiques d'una organització són respectuoses amb el medi ambient amb l'objectiu d'enriquir-se.

2. Global Sustainable Investment Alliance (2019) 2018 *Global Sustainable Investment Review* [arxiu PDF] Recuperat de http://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2019/06/GSIR_Review2018F.pdf.

3. PRI Association (2019) *Principios para la Inversión Responsable*. [PDF] Recuperat de <https://www.unpri.org/download?ac=9764>.

4. Comissió Europea (8 de març de 2018) *Finanzas sostenibles: Plan de Acción de la Comisión para una economía más ecológica y más limpia*. Recuperat de https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/IP_18_1404.

La tendència és imparable perquè la sostenibilitat no és una moda, és necessària. És evident que calen més polítiques tant des del sector públic com des del privat per preservar el medi ambient i frenar el canvi climàtic. Des del punt de vista social, està clar que les bones pràctiques en matèria de recursos humans influeixen en la productivitat d'una empresa, i que el suport a la comunitat ajuda a fer-se una millor imatge de la companyia. I quant a governança, és obvi que els inversors prefereixen consells d'administració transparents i responsables.

A Andorra, el tipus de clients que més predilecció mostren envers una gestió més enfocada cap a criteris sostenibles és l'institucional, empenyent les gestores d'inversió dels bancs andorrans a treballar per anar augmentant la gamma de fons sostenibles. El repte actual és, doncs, incrementar tant l'oferta com la demanda. I això passa per atreure l'interès de més i més clients particulars, demostrant-los que apostar per la inversió sostenible no és renunciar a retorns financers.

Pel que fa a la rendibilitat, però, la posició no és unànime. Mentre que alguns responsables de gestores defensen que les inversions sostenibles estan mostrant uns retorns més alts que les inversions convencionals, n'hi ha d'altres que creuen que això pot venir donat pel fet que es tracta d'una nova tendència, però que caldrà analitzar-ne l'evolució a llarg termini perquè, al final, el que comporta són restriccions a l'hora d'escollir les inversions. A més, també cal tenir en compte que al retorn monetari s'hi afegeix un retorn més intangible que és la satisfacció pel fet d'invertir en benefici del bé comú. El que sí que està clar és que, a llarg termini, **tenir en compte criteris de govern corporatiu a l'hora d'invertir en una companyia és una bona decisió**

Les entitats dediquen fins al 6% dels beneficis a accions de Responsabilitat Social Corporativa

perquè permet reduir riscos, tal i com han fet palès gran quantitat d'exemples mundials provocats per maneres de fer poc responsables, com va ser el cas de la fallida de Lehman Brothers l'any 2008.

Tot plegat fa que estiguem davant d'un escenari en què, per primera vegada, la informació no directament financera està començant a influir en els mercats, els quals estan reaccionant davant del que representa per a un negoci no ser sostenible o socialment responsable. I això fa que el sector financer hagi hagut de plantejar **la integració de la sostenibilitat en la gestió del risc.** Fins ara, per calcular la rendibilitat, només s'analitzaven els estats financers i el comportament del producte i, pel que fa a la concessió de crèdits, únicament es prenen en compte els riscos econòmics. A partir d'ara, però, caldrà valorar també els riscos socials, reputacionals o ambientals, com poden ser els derivats del canvi climàtic o del fet que una empresa es dediqui a una activitat -per exemple una font d'energia- vetada. Són qüestions a les quals les entitats hi estan donant encara un pes relatiu perquè existeix una certa incertesa, però a mig termini ja s'estan fent consideracions d'aquest tipus en l'anàlisi de risc i mica en mica aniran sent més rellevants.

Alineats amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

Per tal d'abordar la qüestió de la sostenibilitat des d'un punt de vista més global, la banca andorrana també ha mostrat el seu compromís per contribuir a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) marcats per les Nacions Unides dins de l'Agenda 2030. En aquest sentit, la banca està **alineant i ordenant les seves estratègies i iniciatives en matèria de Responsabilitat Social Corporativa en funció d'aquests objectius mundials**, per tal de seguir el mateix camí que s'ha traçat a escala internacional, i per refermar el seu compromís global amb la societat. De fet, el sector bancari és conscient, tal com van manifestar les Nacions Unides, que per aconseguir un món més sostenible, les accions que impulsen els governs i les institucions no són suficients, sinó que cal la implicació del sector privat. Per tot plegat, la banca andorrana està compromesa a continuar apostant i a potenciar totes les iniciatives i els impactes positius que ajudin a assolir les fites expressades en els ODS i en l'Acord de París del 2015.

A banda de l'adhesió als ODS, algunes entitats ja fa temps que són també signatàries del Pacte Mundial de les Nacions Unides, que promou fins a 10 principis basats en drets humans, laborals, mediambientals i de lluita contra la corrupció; i estan adherides a la Declaració del Programa Ambiental de les Nacions Unides per a les Finances (UNEP Fi), responsable de promoure les finances sostenibles. Precisament, el setembre passat l'UNEP Fi va dur a terme una important actualització amb l'aprovació dels Principis per a una Banca Responsable⁵. Aquests principis tenen com a objectiu determinar el rol i les responsabilitats de la indústria

bancària en el desenvolupament d'un futur sostenible, i s'alineen precisament amb els ODS aprovats per la mateixa ONU.

5. UNEP Finance Initiative (2019) *Principles for responsible banking*. Recuperat de <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/>.

Suport a projectes sostenibles locals

De cara al futur, les entitats andorranes confien poder consolidar aquest canvi estratègic que suposa l'aposta cap a un sistema financer més sostenible. I no només en el sentit de millorar els seus processos interns i per incentivar la inversió socialment responsable, que experimentarà un "creixement exponencial", segons augura el sector, sinó també per ajudar a finançar més iniciatives sostenibles al país. Fins ara la demanda ha estat baixa, però l'avaluació de finançament d'aquest tipus de projectes ja gaudeix d'una valoració especial dins l'anàlisi creditícia d'algunes entitats, i totes elles veuen amb bons ulls qualsevol tipus de finançament en aquest camp. A més, el pronòstic és que aquest tipus de peticions comencin a anar a l'alça, ja sigui per les polítiques que s'espera que s'impulsin des de FEDA i des del Govern amb relació al desplegament de la Llei de transició energètica; per una encara major conscienciació social; o bé perquè s'acabaran de desenvolupar tecnològicament

La crisi de la COVID-19 evidencia la faceta més social de la banca i la seva voluntat de donar suport al país en els moments crucials

sectors com el del vehicle elèctric i, per tant, creixerà la demanda de crèdits per a la seva adquisició. De fet, en l'àmbit europeu ja estan creixent significativament sectors amb un alt component de sostenibilitat com són el del reciclatge, l'eficiència energètica, la logística o la mobilitat.

Malgrat que per les petites dimensions del país hi ha projectes o productes que és difícil que siguin significatius al Principat, la banca andorranana treballa amb la vista posada en les tendències internacionals en matèria de sostenibilitat, com són les inversions en iniciatives d'economia circular, les emissions de bons verds, els mecanismes de finançament mixt per ajudar els països emergents a complir amb els ODS o les inversions en mitigació o adaptació climàtica. Un altre dels camps per recórrer en el futur són els programes educatius dedicats a les finances sostenibles, per incrementar la conscienciació de la població en aquesta tendència necessària. "El món va en aquesta direcció i nosaltres ja hi estem enfocats", remarquen des del sector.

El paper de la banca en els moments crucials

L'aposta per la sostenibilitat en el sector bancari també s'està veient inevitablement condicionada per la crisi sanitària de la COVID-19. Amb la caiguda dels mercats de manera tan sobtada, els fons d'inversió amb criteris ESG són els que millor han aguantat⁶⁷ per la tipologia de companyies en què inverteixen, però també perquè les inversions es fan més a llarg termini.

D'altra banda, les entitats també assenyalen que les empreses, sobretot les de grans dimensions, tant financeres com d'altres sectors, hauran d'adoptar mesures socials molt diferents de les que s'havien definit fins ara, i caldrà que els bancs s'adaptin a les noves demandes i necessitats de la societat a partir d'ara. I és que la crisi està fent que, en matèria de sostenibilitat, l'atenció estigui passant de les qüestions mediamambientals a centrar-se en el vessant més social, com és la gestió del capital humà que han d'abordar les empreses.

Però el que sobretot ha posat de manifest aquesta crisi sanitària és el paper de la banca a l'hora de donar suport al país en els moments difícils. Efectivament, el concepte de sostenibilitat també s'entén com l'acció de "sostenir" la societat a la qual pertany per tal que funcioni de la millor manera possible, ja no només per altruisme, sinó també per garantir un entorn pròsper en el qual el negoci pugui perdurar. Des del sector es té el convenciment que crisis com aquesta evidencien "qui està al costat de la societat i qui no", i posen de

relleu el **compromís conjunt que tenen els bancs per garantir el finançament de les ajudes econòmiques.**

Així doncs, en un moment com l'actual s'evidencia més que mai la necessitat que la banca continuï apostant per les pràctiques sostenibles i socialment responsables, que tenen el seu exponent màxim en l'acte voluntari de retornar a la societat una part del que els ha donat en forma de suport social.

6. Moshinsky, Benjamin; Tan, Jenn-Hui (16 d'abril de 2020) *Outrunning a crisis: Sustainability and market outperformance*. Fidelity International. Recuperat de <https://www.fidelityinternational.com/editorial/article/outrunning-a-crisis-sustainability-and-market-outperformance-2ce135-en5/>.

7. Funds Society (16 d'abril de 2020) *Impacto del COVID-19 en la gestión de carteras: inversión sostenible y control de riesgos*. Recuperat de <https://www.fundssociety.com/es/noticias/negocio/impacto-del-covid-19-en-la-gestion-de-carteras-inversion-sostenible-y-control-de-riesgos>.

Andorran Banking
Associació de Bancs Andorrans